PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 102 (201) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, poniedziałek 3 września 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA, Z. S. R. R. A PAKT KELLOGG'A.

Izwiestja 2.IX, omawiając wywiad udzielony prasie przez ministra Patka, piszą: Nie wątpimy w dobrą wolę Patka i jego pragnienie usunięcia przeszkód, utrudniających zbliżenie między Z.S.R.R. a Polską. Do głównych przeszkód zaliczyć należy politykę, stosowaną ostatnio wobec Z.S.R.R. przez Polskę. Polska nie chce zawrzeć z Z.S.R.R. paktu o nieagresji, rzekomo ze względu na swe zobowiązanie wobec Ligi Narodów, lecz podpisuje w tym samym czasie pakt Kellogga, w którym niema żadnej wzmianki o Lidze Narodów. Zarzut „nadmiernej drażliwości" nie może być skierowany do rządu sowieckiego, który wykazał należyte opanowanie i dostatecznie zimną krew wobec takich fatków, jak zamach na przedstawiciela Z. S. R. R. w Polsce i ciągłe nadużywanie prawa azylu ze strony zbrodniczych elementów emigracyjnych. Patek, który zgodnie z instrukcjami swego rządu złożył ostatnio deklarację mogącą nie wywrzeć najniekorzystniejszego wpływu na rozwój stosunków polsko-sowieckich, miał sposobność przekonania się, w jakim stopniu obecne tendencje polityczne rządu polskiego, zdolne są „zaostrzyć sytuację" Z. S. R. R., pragnąc urelugować swe stosunki z Polską, może jedynie życzyć sobie, aby dobre chęci w tym kierunku mogły posłużyć do zaniechania pewnych posunięć w zewnętrznej polityce Polski, które utrudniają zbliżenie z Z. S. R. R.

Izwiestja 1.IX w art. wst.p .n. „Pakt Kellogga a ZSRR" nawiązuje do noty Litwinowa, w której ZSRR. wyraża zgodę na przystąpienie do paktu Kellogg'a, zaznacza, że metodę prawnego zakazu prowadzenia wojen zarówno prasa sowiecka, jak delegacja sowiecka słusznie uznały za metodę niedostateczną i nieskuteczną. ZSRR. nie może uważać paktu Kellogg'a za normalną drogę walki o pokój. Dodać należy, że inicjatorzy paktu przez dodanie interpretacyj osłabili jeszcze bardziej i bez tego małe znaczenie norm, wyłączających wojnę.

Wystarczy zatrzymać się tylko choćby na pierwszym ustępie interpretacji francuskiej paktu w sprawie wojny obronnej, by dojść do wniosku, że wojna 1914 — 1918 r. z punktu widzenia flancuskiej teorji nie była sprzeczna z paktem Kellogg'a. Za najbardziej zasadniczą z pośród interpretacyj paktu należy — zdaniem dziennika — uważać deklarację rządu brytyjskiego, w/g której pozostawia on sobie swobodę działania w stosunku do całego szeregu obszarów kuli ziemskiej, które w dodatku nawet nie są w nocie angielskiej szczegółowo wymienione. Zgodnie ze swoją interpretacją, rząd angielski może działać jak mu się żywnie podoba, ma prawo więc nie tylko bronić się, lecz i napadać na wszystkich, którzy będą zagrażali jego interesom. Jest zrozumiałą rzeczą, że i inni uczestnicy paktu, interpretując swoje zobowiązania, obiorą sobie drogę, zajętą przez Anglję. Nadzwyczaj charakterystyczne jest postępowanie Polski w odniesieniu do paktu, wobec którego Polska, jak wiadomo, nie poczyniła żadnych zastrzeżeń. Pakt przewiduje wyrzeczenie się wojny napastniczej. A jednak rząd polski odrzucił propozycję rządu sowieckiego w sprawie zawarcia paktu o nieagresji, motywując to tem, że bezwzględne wyrzeczenie się napadu jest sprzeczne z zobowiązaniami, wynikającemi dla Polski z paktu Ligi. Teraz rząd polski nie uznał za możliwe odwoływać się do swych zobowiązań wobec Ligi Narodów. Fakt ten dodatkowo charakteryzuje „szczerość" Polski w jej rokowaniach z Sowietami.

W końcu dziennik zaznacza, że sowieckie interpretacje paktu nie tylko nie zmiejszają zobowiązań, wypływających z niego, lecz wprost przeciwnie rozszerzają je pod każdym względem. Rzeczą jest zrozumiałą, że ZSRR. nie może uważać za logiczne i dopuszczalne takie wyrzeczenie się wojny, które nie wyłącza jej zastosowania, na zasadzie zobowiązań, wypływających z paktu Ligi Narodów i traktatów lokareńskich.

Przystąpienie swoje do paktu Kellogg'a „nie przewidującego wszelako rozbrojenia", Sowiety tłumaczą li tylko tem, że rząd sowiecki zawsze stał na stanowisku wykorzystania wszelkiej możliwości, któraby nawet w sposób minimalny przyczynić się mogła do zabezpieczenia pokoju.

ZSRR. patrzy na pakt Kellogg'a nie jako na cel, lecz jako na środek. „ZSRR. wysunie przed całym światem zagadnienie, które zmusi inicjatorów paktu Kellogg'a do urzeczywistnienia jakiegokolwiek rozbrojenia, lub też do ujawnienia swoich prawdziwych zamiarów i celów".

POLSKA A NIEMCY.

Izwiestja 1.IX w koresp. (Bratin'a) z Warszawy p. n. „Przeciwniemieckie wystąpienia prasy polskiej", zamieszcza streszczenie głosów prasy polskiej w związku z przeciwpolskiem przemówieniem posła niemieckiego na Sejm polski Graebe'go na zjeździe unji międzyparlamentarnej w Berlinie.

Wystąpienia polskich dzienników — zdaniem korespondenta — świadczą o tem, że dyplomacja polska przejawiła przed Genewą wielką aktywność i usiłowała samodzielnie porozumieć się z Niemcami, oczywiście, nie pokładając zbytniej nadziei na Poincaré'go. Oprócz politycznych i ekonomicznych projektów Radziwiłła, z któremi on zaznajomił Wirth'a, Breitscheida i Loebe'go, balony próbne puszczała również i prasa polska, dając do zrozumienia, że rząd polski zasadniczo nie będzie się sprzeciwiał przyłączeniu Austrji do Niemiec. Tylko kwestja ewakuacji Nadrenji wywoływała w prasie specjalne zastrzeżenia i żądania gwarancji. Te wstępne kroki dyplomacji polskiej dotychczas, jak widać, nie dały żadnych wyników.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prawda 28.VIII. podaje że komisja programowa kongresu międzynarodówki komunistycznej ukończyła swe prace. Projekt programu międzynarodówki zredagowano ostatecznie z uwzględnieniem wniosków, złożonych przez członków kongresu podczas dyskusji nad pierwotnym tekstem programu. W ostatecznym zredagowaniu programu brali udział: Bucharyn, Ember, Lenc, Mołotow i Mikolos. Referat na plenum kongresu powierzono Bucharynowi. Pismo podaje również, że kongres komunistycznej międzynarodówki młodzieży utworzył komisję programową, która rozpoczęła swe prace.

Mołot 14.VIII. ogłasza uchwałę krajowego komitetu partyjnego na Kaukazie północnym w sprawie poziomu oświecenia politycznego członków partji w organizacji północno-kaukaskiej. Uchwła ta stwierdza bierny stosunek komunistów północno-kaukaskich do dyrektywy C. K. partji z maja 1927 roku, na niewykonywanie instrukcyj władz partyjnych w sprawie oświaty politycznej, na pozbawienie robotników i niezamożnego włościaństwa możności pobierania oświaty politycznej oraz na inne liczne braki w tej dziedzinie.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

Izwiestja 25.VIII. donosi z Charkowa, że wobec obostrzonego kryzysu mieszkaniowego sowiet miejski w tem mieście uchwalił wysiedlenie „nepmanów" z 700 zajmowanych przez nich lokali w gmachach komunalnych. Lokale te będą oddane do użytku robotnikom i urzędnikom sowieckim.

Izwiestja 29.VIII. ogłasza uchwałę C. K. W. sowietów RSFSR o przepisach meldunkowych na terytorjum RSFSR. Uchwała ta zwalnia wojskowych sowieckich, inwalidów, uczącą się młodzież oraz osoby, które korzystają z ubezpieczeń społecznych, od wszelkich opłat za meldunki. Robotnicy i urzędnicy sowieccy oraz niezamożni włościanie płacić mają 25 kopiejek za każdorazowy meldunek. Koszta jednorazowego zameldowania wszystkich innych mieszkańców RSFSR wynosić mają 5 rubli.

SPRAWY GOSPODARCZE.

Prawda 28.VIII. ogłasza uchwałę C. K. W. sowietów RSFSR o ulgach dla kapitału prywatnego w przemyśle budowlanym. Prywatne przedsiębiorstwa budowlane, które prowadzą w Moskwie i w Leningradzie budowę domów o ogólnej przestrzeni mieszkalnej powyżej 700 metrów kwadratowych, zaś w innych miejscowościach RSFSR — powyżej 200 metrów kwadratowych, będą mogły zatrudniać robotników bez ograniczenia liczby. Również skasowane zostaje ograniczenie liczby robotników w przedsiębiorstwach prywatnych, w których prowadzony jest wyrób materjałów, niezbędnych dla przemysłu budowlanego. Lokale w gmachach, postawionych kosztem kapitału prywatnego, odnajmowane być mogą na dowolnych warunkach. Właścicielom tych gmachów przysługuje prawo pobierania odstępnego od lokatorów.

Izwiestja 25.VIII. donosi, że liczba istniejących w USRR t. zw. majątków sowieckich wynosi obecnie 176, zaś uprawiana przez te gospodarstwa rola obejmuje przestrzeń 273 tysięcy hektarów. W najbliższej przyszłości utworzonych będzie kilkadziesiąt nowych majątków sowieckich w USRR, tak że uprawiana przez te majątki przestrzeń osiągnie 437 tysięcy hektarów.

Mołot 12.VIII. omawia zagadnienie agrarne i aprowizacyjne w ZSRR, porównywując gospodarkę kolektywistyczną z indywidualną gospodarką zamożnego włościaństwa, t. zw. „kułaków". Pismo twierdzi, iż przed sowiecką gospodarką rolną powstaje zagadnienie wyboru pomiędzy tą lub inną formą swej organizacji i wypowiada się bez zastrzeżeń przeciwko gospodarce „kułaków" i za gospodarką kolektywistyczną, która stanowi etap na drodze ZSRR ku gospodarce socjalistycznej.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Prawda 28.VIII. ogłasza sprawozdanie z obrad plenum sesji komitetu wykonawczego t. zw. „Mopru". W obradach biorą udział delegaci 31 państw. Program obrad obejmuje: sprawozdanie prezydjum i sekretarjatu, referat organizacyjny Schmidta, omówienie statutu „Mopru" i sekcji tej organizacji, omówienie metod akcji „Mopru" w państwach „faszystowskich", zagadnienie niebzepieczeństwa wojny imperjalistycznej przeciwko ZSRR. Plenum wysłało szereg depesz powitalnych, w tej liczbie do Łańcuckiego.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Wozdrożenje 28.VIII. Rewelacje pisma „Nowaja Rossija" a „Bratstwo Russkoj Prawdy" (korespondencja z Warszawy). 29.VIII. „Bratstwo Russkoj Prawdy" (oświadczenie Burcewa o rzekomych członkach tej organizacji w Warszawie).